

Verslag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 9 oktober 2023
Tijd: 9.30 - 12.30 uur
Plaats: Vergadercentrum Vredenburg, Utrecht

Aanwezig:

Thom Maas - RWS Bodem+
Hans Boer – VA
Dirkjan Reijersen van Buuren – Vakgroep
Bodembewust
Henk Oort – VvMA, VKB, NL Ingenieurs
Mark van Lokven – UvW
Frank Agterberg – BodemenergieNL

Ronald Cornelisse - OMWB
Henk Koster– SIKB
Rachelle Verburg (voorzitter)

Marjon Verhoeven – KOBO-HBO
Jan Fokkens - VNO-NCW
Annelies de Graaf (secretaris), SIKB

Afwezig:

Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI
René Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf

René Smolders – VNG WEB

**Actie
door:**

1. Opening en vaststellen agenda

Rachelle Verburg opent de vergadering. De agenda is ongewijzigd vastgesteld.
Hans Boer meldt dat hij om 12 uur de vergadering zal verlaten.

2. NEN-activiteiten Europa

Paul Folten, secretaris van de commissie milieukwaliteit van NEN, verzorgt een presentatie over de plannen van NEN voor bodem in 2024 en toekomstige acties van NEN voor normalisatie in het kader van de toekomstige Europese wetgeving.

Werkprogramma normsubcommissie onderzoeksstrategie en veldwerk:

- NEN 5740: wordt nu in lijn gebracht met de Omgevingswet. In 2024 is verkenning van inhoudelijke vernieuwing gepland.
- Asbest: onderzoek naar de fysieke belasting van veldwerkers loopt.
- Microplastics in bodem: Volgen van de Europese normcommissie die onlangs is gestart. Eerste fase van het werk van deze normcommissie is verzamelen wat er is aan methoden voor monsternamen en monstervoorbehandeling.

Rol die NEN kan spelen bij de EU richtlijnen:

Als er een NEN-EN norm wordt vastgesteld, moeten de lidstaten eigen normen intrekken. Europese directives worden voorzien van NEN-EN normen. Voor bodem zijn twee concept-directives gepland: de Soil Monitoring Directive en de Nature restoration Law. Soms is hierin aangegeven dat een norm nodig is. Voor CEN (het Europees normalisatie instituut) en NEN betreft beoordeling bodemgezondheid volledig nieuwe materie. CEN en NEN hebben alleen analysemethoden.
Bodemmoneringsrichtlijn: In het concept staat dat als de richtlijn definitief wordt, de lidstaten nog 5 jaar hebben om plannen op te stellen voor de bodemmonitoring. Alle landen zijn nu bezig om te kijken hoe de nationale normen die zij hebben omgezet kunnen worden naar normalisatie. Nederland heeft voorzitterschap en secretariaat van de Europese commissie CEN/TC 444

Environmental voor monsternamen en monstervoorbehandeling. Dat geeft Nederland een goede positie om te sturen. Nederland is een van de weinige landen met bestaande normen voor bodem. CEN/TC 444 heeft een nieuwe werkgroep opgericht voor 'assessment'. Deze werkgroep is nog niet actief. NEN weet nog niet wat ze hierin gaat doen. Nederland is sterk in normen voor monsternemingsmethoden voor chemische stoffen, maar heeft nog geen normen voor bemonstering van biologische parameters.

Vragen:

- Thom Maas: Wij hebben een heel stelsel, hoe groot is de kans dat onze normen worden overgenomen?
Paul Folten: Nederlandse normen zullen nooit volledig ongewijzigd worden overgenomen. Bijvoorbeeld Duitsland heeft bijvoorbeeld een heel andere diepe bodem.
- Henk Koster: Zou je een parallel kunnen trekken met het proces dat voor de Kader Richtlijn Water (KRW) is verlopen?
- Jan Fokkens: Bij de KRW hebben we het laten lopen, daar hebben we niet meegepraat over de normen. Het Ministerie van I&W ziet wel het belang over meepraten over de bodemnormen.
- Paul Folten: In 2024 gaan we met de Nederlandse normcommissie bekijken wat onze essentiële normen zijn.
- Hans Boer: We moeten wel beseffen dat de Europese bodemmonitoringsrichtlijn, en de normen die daaruit volgen, veel breder zijn dan waar we hier in de Programmaraad Bodembeheer over praten. Hier zijn andere groepen bij betrokken. Hoe kunnen we als branches hierbij helpen?
Paul Folten: De inhoud moet van de branches en overheden komen.
- Marjon Verhoeven: In de sessie op het SIKB-congres over wat SIKB in de toekomst moet doen werd genoemd dat er normen nodig zijn voor bv. organisch stof, bodemstructuur, bodembiodiversiteit.
- Jan Fokkens: Waar wordt nagedacht over de grenswaarden voor vitale bodem?
Paul Folten: Daar kijken de normcommissies niet in eerste instantie naar, maar er is wel een relatie tussen de grenswaarden en de methoden. Voor NEN wordt de scope breder, daarom moet ook de samenstelling van de normcommissies verbreden. Deze staan open voor alle betrokken branches en overheidspartijen.
- Henk Koster: Een roadmap maken voor de komende jaren, dat begint met wie je nodig hebt.
- Thom Maas: Ook gebruik maken van de internationale netwerken. Je moet voorkomen dat er spraakverwarring gaat komen, we hebben hier al verwarring over wat we met een norm bedoelen (grenswaarde of werkvoorschriften).
- Dirkjan Reijersen van Buuren: Gaan jullie bij herziening van de NEN 5707 (Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond ook kijken naar de uitkomsten van onderzoeken o.b.v. de huidige norm. Nu wordt heel veel onderzoek voor niets uitgevoerd. Het criterium wanneer iets asbestverdacht is kan worden herzien. Daarmee breng je ook de fysieke belasting van de veldwerkers naar beneden.
Paul Folten: De scope van de herziening is nog niet bekend. In 2024 wordt eerst een verkenning uitgevoerd op basis waarvan de scope wordt bepaald.
- Jan Fokkens: Is al bekend wie bij dit project betrokken worden?
Paul Folten: Nog niet.
- Hans Boer: Als branche-organisatie willen we zelf aan tafel zitten bij de normalisatie.
- Rachelle Verburg verzoekt Paul Folten om hierover in 2024 een terugkoppeling te geven in de programmaraad.

- Mark van Lokven: Kijken jullie ook naar de diepere ondergrond, bv. bodemenergie, grondwater?
Paul Folten: De focus van de bodemmonitoringsrichtlijn ligt op de ondiepe bodem.

Rachelle Verburg concludeert: De Europese normalisatie onder de Europese richtlijnen heeft mogelijk heel veel impact. Nederland is goed voorgesorteerd, maar we zijn nog zoekende naar de breedte en wie er dan aan tafel gaan zitten. I&W hiervoor uitnodigen in Programmaraad om breed te kijken naar de Europese regelgeving. Het rijk moet de Directive omzetten in Nederlandse regelgeving. Mariska van Hintum uitnodigen om te horen hoe Nederland nu meepraat met het Europese traject.

AdG

3. Stand van zaken vervolg IenW-programma Verbetering bodemstelsel

Henk Koster geeft een toelichting: Eind september heeft overleg met smalle stakeholdergroep plaatsgevonden. Op 11 oktober staat het brede stakeholderoverleg gepland.

Spoor Versterking publieke sturing:

Dit wordt goed geleid door het Ministerie van IenW. Henk Koster licht twee punten toe:

- Leidraad normdocumenten: hierin komen ordende principes voor de plaats van eisen: in wet, NEN-richtlijn of BRL. Als voorbeeld is eind september in een workshop voor een onderwerp waarvoor nog geen eisen zijn, namelijk microplastics, bekeken welke eisen je wilt stellen en op welke plaats de eisen geplaatst zouden moeten worden. Dit bleek niet eenvoudig, omdat nog onduidelijk is welke eisen zinvol zijn.
- Interpretatieloket voor protocollen: Voor SIKB-schema's bestaat al een afspraak met Bodem+ hierover. Doel is om deze werkwijze te verbreden naar andere schemabeheerders. Het document is ver gevorderd. ILT heeft onlangs bezwaren geuit m.b.t. rol ILT hierin. Afstemming daarover loopt.

Spoor VTH:

Dit spoor heeft lang stilgelegen. Onlangs is de nieuwe projectleider Sahar Haj Kasem aangesteld. Zij is kritisch op de geringe betrokkenheid van de omgevingsdiensten en VNG in dit spoor.

- Risicosturingsanalyses: nu beeld dat rapport binnenkort wordt gepubliceerd. In smal comité verbazing dat dit rapport nog niet gereed is. In eerder fase zorgen over proces gemaakt.
- Jan Fokkens: Smal comité heeft het concept-rapport niet gezien. Ronald Cornelisse heeft meegedaan met sessies over bodemenergiesystemen, met specialisten 5 sessies diepgaand gesproken, daarna veegsessie in 1 ochtend, heeft zelfde gewicht gekregen.
Henk Koster: aanstaande vrijdag overleg met aantal partijen uit het smalle stakeholderoverleg om een alternatief aanbod te formuleren hoe verder te gaan met dit spoor. Jan Fokkens: Dit is besproken met Bart Crijns programmamanager.
- Henk Koster: de acties in dit spoor zouden eigenlijk opgehangen moeten worden aan de risicosturingsanalyse, maar dat kan niet.
- Whereabouts: smalle klankbordgroep kritisch, de branches zien geen waarde voor henzelf in het voorstel. Het systeem is vooral gericht op erkende bedrijven.
- Jan Fokkens: Als je iets wilt, moet je uitleggen wat de voordelen voor de certificaathouders. Dat je de niet-erkende partijen uit de markt haalt, daar in ieder geval een poging voor waagt. Er is best draagvlak, maar het voorstel zoals dat er nu uit ziet lijkt het doel voorbij te schieten.
- Free riders: ILT heeft een brede enquête uitgezet. Goed dat het Ministerie en ILT ook de blik buiten het stelsel richten.
- Jan Fokkens en Henk Oort: Er wordt te veel op papier gedacht en te weinig gecontroleerd in

het veld. Laat de inspecteurs van ILT rondrijden en bij werken in uitvoering controleren of aan de eisen wordt gedaan.

- Jan Fokkens: De zorg bij lenW en ILT dat het stelsel er bijna nooit toe leidt dat erkenningen worden ingetrokken is begrijpelijk.
- Thom Maas: Vorige week is een erkenning ingetrokken.
- Ronald Cornelisse: ILT zorgt er ook zelf voor dat er geen bodemsignalen meer worden afgegeven door bevoegde gezagen, want je krijgt na het indienen van een signaal bijna nooit reactie van ILT. Daarom geven we nu alleen nog bij grote misstanden een bodemsignaal.
- Jan Fokkens: Je zou willen dat de ILT-inspecteur er dezelfde dag nog staat als er een bodemsignaal wordt gedaan. Er is ook zorg over het toezicht door de CI's. We blijven om de problematiek heen draaien. Er zijn steeds wisselingen van projectleiding voor dit spoor. Dit maakt het voor de stakeholders aan tafel lastig om vertrouwen in een goede aanpak van dit spoor te hebben. Er is ook meer regie nodig vanuit de top van het Ministerie van lenW en ILT.
- Dirkjan Reijersen van Buuren: Beeldvorming is heel belangrijk. De grote missers die in Nederland zijn gebeurd bepalen het beeld bij de overheden. Bevoegde gezagen focussen op toetsen meldingen. Daardoor hebben zij geen tijd om buiten te controleren. Belangrijk is dat er duidelijkheid komt over de rollen: Is het aan bevoegd gezag om het rapport/bewijsmiddel te beoordelen? Bevoegde gezagen kunnen meldingen afwijzen zonder goede onderbouwing. Kennis is hierin de sleutel. Het voorstel is om met themagroepen te werken waarin de kennis aan tafel zit.
- Frank Agterberg: Bevestiging wat er gedeeld wordt. We willen naar een situatie met meer vertrouwen. Voor bodemenergie zijn we bezig met het samenvoegen van de private en publieke kennisinfrastructuur. Effect van wantrouwen is dat er lokale regels komen die belemmerend kunnen zijn voor bodemenergiesystemen, terwijl je daarmee juist ruimte voor de cowboys scheidt. Bodemenergie Nederland heeft al lang geleden aangeboden om gps-trackers op de boorwagens te maken. Goed dat transparantie wordt geboden.
- Mark van Lokven: Publieke sturing maatregel 1 werkzaamheden in toekomstig Bal summier beschreven. Wordt hier verwacht dat dit in het stelsel uitgewerkt zou worden? Zou de wetgever moeten doen.

Henk Koster deelt tot slot mee dat op 21 november 2023 's middags in De Rubenberg in St. Michelsgestel SIKB bijeenkomst voor de leden van de alle SIKB-gremia voor bodem organiseert over het programma Versterking Kwalibo. I&W zal daarin een toelichting geven op de ontwikkelingen, en SIKB zal daarop het SIKB-beeld teruggeven. Daarna is er ruimte voor reactie vanuit de deelnemers richting lenW en SIKB.

4. Bescherming privacy medewerkers veldwerk en milieukundige begeleiding

Rachelle Verburg geeft een toelichting. Naar aanleiding van het signaal vanuit VKB in de vergadering van 20 maart jl. hebben een aantal leden van de Programmaraad (Henk Oort, Thom Maas, Rachelle Verburg) samen met Prosper Snoep van lenW een voorstel ontwikkeld voor de bescherming van de privacy van medewerkers die geregistreerd zijn Bodem+ voor uitvoeren van veldwerk en/of milieukundige begeleiding.

Aanleiding is dat een aantal projecten onder een vergrootglas (politiek, media) ligt. Veldwerkers staan met naam in de rapporten. Er zijn daarbij ervaringen dat zij persoonlijk lastig gevallen zijn. Dit is redelijk eenvoudig op te lossen zonder dat dit tot last lijdt voor de controlemogelijkheden op de kwaliteitsborging. De Wet elektronische publicaties (per 1 juli 2023 in werking) dat geen namen en nummers van personen in rapporten die worden ingediend bij de overheid dienen te zijn opgenomen, zodat het niet meer weggelakt hoeft te worden bij WO-verzoeken. Parafen mogen

nog wel.

Reacties van de programmaraad:

- Ronald Cornelisse: Begrijpt dat er geen namen in komen, bij ODMWD wordt automatisch gescand op namen en die worden gelakt. Ronald heeft teruggekoppeld met andere OD's en ILT: zij zien probleem voor toezichthouders. Hoe kan deze verifiëren of het nummer bij de persoon hoort? Als er een nummer staat is het niet mogelijk om te controleren of het een erkende persoon is die het werk uitvoert. Daarom verzoek om variant 2 en 3 te kiezen.
- Jan Fokkens: Als opdrachtgever wil je weten wie het werk uitvoert. Gaan we nu dit allemaal optuigen voor een paar mensen die veldwerkers hebben lastiggevallen? Werken met een pasje gaat niet werken, dat raakt men kwijt en is snel verouderd.
- Dirkjan Reijersen van Buuren: Zorg wel dat de instanties die er bij moeten kunnen inzicht hebben in de database.

Concluderend stelt Rachelle Verburg:

- Er is draagvlak voor voorstel, en variant 2 of 3 heeft de voorkeur. Jan Fokkens is als enige geen voorstander van het voorstel.
- Vraag bij I&W neerleggen (Prosper Snoep): Hoe verhoudt Kwalibo zich tot Wet elektronische publicaties?
- Actie Thom Maas: Variant 2 of 3 intern bij RWS verder voorbereiden.

AdG

TM

5. Jaarplan Bodembeheer 2024

Dit agendapunt is samen met agendapunt 6 behandeld. Zie voor de uitkomst agendapunt 6.

6. Inventariseren gespreksonderwerpen voor de programmaraad in 2024

De leden agenderen de volgende onderwerpen:

Hans Boer:

- Laboratoriumanalyses en de onzekerheid daarin (onzekerheidsfactor 1,4), hoe gaan we daarmee om onder de Omgevingswet?
- Stelselzekerheid en de kennis: Vergunningverleners en toezichthouders zeggen "Jij bent als leverancier verantwoordelijk voor alle stoffen in een toegepaste partij".
- Wat is de detectiegrens, hoe gaan we daarmee om?
- Er is geen overleg met bedrijfsleven. Vorige week heeft RIVM bekend gemaakt voor welke ZZS-stoffen RIVM de achtergrondwaarden in kaart gaat brengen, zonder afstemmen over samenwerking met bedrijfsleven. Hoe gaan we in de toekomst samen als branches en overheden verder m.b.t. ZZS, Europa, etc.?

Dirkjan Reijersen van Buuren:

- Landelijke overlegstructuur en voorstel voor thematafels;
- Rol bevoegd gezag bij verschil van inzicht: waarop kan bevoegd gezag het oordeel dat een partij niet geschikt is baseren? In algemene zin: de werking VTH-stelsel rondom kwalibo.
- Microplastics en andere ZZS: leren van PFAS
- Laboratoriumuitslagen: Hoe handelen als laboratorium na toepassen van een partij communiceert dat de laboratoriumuitslag niet klopt?

Mark Lokven:

- Verkenning koers breedte van bodembeheer binnen SIKB (landbouw, natuur, ...).
  - Missen we nog iets? Wij gaan over bodem tot 500 m-mv, EZK en SODM bevoegd gezag voor > 500 m-mv.

- Helpdeskcapaciteit 2024 bij inwerkingtreding Omgevingswet.
- Rol van SIKB in de kennisinfrastructuur: er gaat steeds meer kennissamenwerking in de regio's plaatsvinden. Gaat SIKB daar iets in doen of blijft SIKB gericht op Rijk?
- Personeelstekort in de sector: Kunnen we een extra bijdrage aan het onderwijs geven om er voor te zorgen dat sector in de toekomst voldoende deskundigen heeft?

Ronald Cornelissen:

- Wat zijn de consequenties van ontwikkelingen in Europa en bij NEN?
- SIKB is voor kennis spin in het web. Kan SIKB een loket voor kennisvragen zijn, eventueel door verwijzing naar andere instanties?
- Vergroten betrokkenheid van Omgevingsdiensten bij bodemvraagstukken.
- Omissies Omgevingswet/Bal: Speelt SIKB daar een rol bij om meer gewicht in de schaal te leggen?
- De neus over de grens steken, leren van het buitenland.

Henk Oort:

- Verbreding bodembeheer: Wil je daar e.e.a. borgen, wil je daarvanuit kwaliteitsborging iets toevoegen (n.a.v. presentatie Paul Folten over ontwikkelingen bij NEN).
- Gesprek tussen bedrijven, bevoegde gezagen en ILT om regels praktisch uitvoerbaar te maken.
- Impact OW. Er komt veel op ons af.

Frank Agterberg:

- Inconsistentie tussen eisen voor (diepe) infiltratie bij retourbemalingen van grondwater versus eisen voor bodemenergiesystemen. Bij bronbemalingen geven waterschappen regelmatig vergunning af voor injecteren van grondwater in een dieper watervoerend pakket dan waaruit het is onttrokken. Dit leidt tot risico's voor putverstopping bij nabijgelegen open bodemenergiesystemen.

Marjon Verhoeven:

- Bodemwerkveld op een positievere manier onder de aandacht brengen, zodat mensen hierin willen werken.

Jan Fokkens:

- Bodemgezondheidsrichtlijn: Vinger aan de pols houden, zodat we geen 2^e KRW krijgen.
- Monitoring van de Omgevingswet, hoe gaat dat verlopen?
- Versterking kwalibo-stelsel. Er is een mindshift nodig, zodat we er met z'n allen uit gaan komen.

Thom Maas:

- Verbreding, met name bodemgezondheid. Aan de hand van de Europese concept-richtlijn kijken wat is er nodig en wat moet SIKB daaraan doen.
- CI's en ILT hier niet aan tafel, maar het is wel gewenst om met deze partijen te bespreken hoe we de samenwerking kunnen versterken. Bodem+ zou ook ILT in de programmaraad vertegenwoordigen, maar dat is in de praktijk onmogelijk.

Rachelle Verburg stelt vast dat inbreng is onder te verdelen in de volgend clusters:

- Kwalibo-versterking / rol en taken CI, ILT en bevoegd gezag;
- Ontwikkeling Europa (grenswaarden en methoden (normalisatie, NEN));
- Laboratoriumanalyses → de waarde van het getal;
- Opkomende stoffen - ZZS/microplastics;
- Inconsistenties tussen eisen voor retourbemalingen/bronneringen en bodemenergiesystemen;
- Omgevingswet in werking;
- Nieuwe aanwas bodemdeskundigen – onderwijs;

- Verbreding bodembeheer;
- Ondergrond.

Reactie van Henk Koster op de ingebrachte punten:

- N.a.v. opmerkingen over detectiegrenzen en laboratoriumuitslagen: 10 jaar geleden was er een sessie met het CCvD Bodembeheer over de waarde van het getal.
- In het kader van verwachtingenmanagement is het goed om bij ieder onderwerp te kijken of hier een natuurlijke rol voor SIKB ligt, en waar die rol uit kan bestaan (signaleren, uitwerken, stimuleren). Daarna is de vraag of overal geld en menskracht voor beschikbaar is.
- Reden waarom de CI's niet in de programmaraden zitten is dat de CI's alleen een controlerende rol op het stelsel hebben.
- SIKB zit 4 keer per jaar om tafel met ILT afdeling bodem, waarin signalen van ILT over de (toepassing van) de bodembeheerschema's worden besproken.
- N.a.v. agendering verbreding SIKB-scope bodembeheer: Dit past goed in de herziening van het visiedocument SIKB dat t/m 2023 loopt. Herziening zal in 2024 plaatsvinden.

Jan Fokkens: We moeten onderscheid maken tussen waar we directe invloed op hebben en wat onze wish list is.

In (aanloop naar) de volgende vergadering zal de leden worden gevraagd om aan te geven welke rol zij bij de ingebrachte punten voor SIKB zien (signaleren, uitwerken, stimuleren).

RV
AdG

7. Voorstel vergaderdata 2024

De volgende vergaderdata worden vastgesteld:

- Maandag 11 maart 2024 9.30-12.30 u;
- Donderdag 13 juni 2024 13.30-16.30 u (gedeeltelijk) gezamenlijke vergadering met de Programmaraad Bodembescherming;
- Maandag 7 oktober 2024 9.30-12.30 u;
- Maandag 9 december 2024 9.30-12.30 u.

Gezamenlijke vergadering met de Programmaraad Bodembeheer in 2023: Er was sprake van veel verhinderingen vanuit de beide raden. Dit had uiteenlopende redenen, en was niet omdat het gezamenlijke overleg of de agenda niet interessant was. In 2024 wenselijk om te herhalen. De Programmaraad Bodembescherming heeft deze wens ook uitgesproken. Op locatie vergaderen heeft wel charme.

Thom Maas deelt mee dat hij in mei 2024 met pensioen zal gaan. Hij zal tot en met de maart-vergadering van 2024 de vergaderingen bij wonen. Arjan uit de Bosch zal Thom Maas opvolgen in de programmaraad. Henk Koster zal de voordracht aan het bestuur regelen.

HKo

8. Concept-verslagen 20 maart en 22 juni 2023 en openstaande acties

De tweede versies van de concept-verslagen van 20 maart en 22 juni 2023 zijn ongewijzigd vastgesteld.

De actiepunten zijn wegens tijdgebrek niet doorgesproken.

9. Rondvraag/actualiteiten

Henk Koster: Het bestuur heeft in september vergaderd over de financiën. Volgende vergadering zal plaatsvinden in december 2023.

Terugblik congres:

- Henk Koster kijkt terug op erg geslaagd congres. Leuke en interessante sprekers ochtend, goede gesprekken in de sessies.
- Jan Fokkens: Goed programma en goede locatie, de locatie was veel beter dan in 2022. lenW was met een mooie vertegenwoordiging aanwezig.
- Mark van Lokven: Relatief weinig provincies en omgevingsdiensten gezien.
- Marjon Verhoeven: Leuk en verfrissend dat MBO-ers deelnamen, ook aan de sessies,
- Rachelle Verburg: Het verhaal van Marcel Koeleman kwam in elke deelsessie terug. Het muzikaal ensemble heel verrassend, de lunchdip was meteen voorbij.

Jan Fokkens: lenW heeft aan VNO-NCW een incidentele subsidie verleend om in het kader van de KRW bedrijven te informeren over het belang van hun bijdrage. Jan Fokkens wordt programmamanager voor dit programma.

10. Sluiting

Rachelle Verburg dankt iedereen voor de bijdrage en sluit om 12.30 uur de vergadering.

Vergaderschema Programmaraad Bodembeheer 2023

maandag 20 maart 2023	9.30 – 12.30 uur	Vergadercentrum Vredenburg Utrecht
donderdag 22 juni 2023	13.00 – 16.30 uur	Vergadering met de Programmaraad Bodembescherming, Industriepark Kleefse Waard Arnhem
maandag 9 oktober 2023	9.30 – 12.30 uur	Vergadercentrum Vredenburg Utrecht
maandag 11 december 2023	9.30 – 12.30 uur	Vergadercentrum Vredenburg Utrecht

Openstaande actiepunten uit voorgaande overleggen Programmaraad Bodembeheer

Nr.	Omschrijving	Actiehouder	Datum PR
2	SIKB presenteert zich in het Vakberaad bodembeheer van OD NI. Een zelfde actie is ook wenselijk in VNG WEB.	RSm, HKo	28-06-2021
25	Voorstel om de vorm 'werkvoorschrift' toe te voegen aan de I&W Leidraad voor de inhoud van normdocumenten inbrengen bij het programma van het Ministerie van lenW.	HKo	28-03-2022
29	In de volgende vergadering de concept-leidraad voor de inhoud van normdocumenten agenderen.	RV, AndG	5-12-2022
34	Bij bespreking van toekomstige jaarrapportages bodembeheer in de programmaraad meer duiding geven (bv. met een voorbereidende notitie of presentatie) bij de aandachtspunten waarvoor de CI's verbeteradviezen geven. Een toelichting op de aandachtspunten in de jaarrapportage over 2021 wordt nagezonden aan de programmaraad.	HKo, AndG	20-03-2023
37	Twee voorbeelden uitwerken van knelpunten vanuit de interpretatie van de regels en eisen voor toepassen van grond en secundaire bouwstoffen en daarvoor de risico's voor Nederland Circulair benoemen. Nog bekeken moet worden aan wie dit als signaal geadresseerd kan worden. En met de beide programmaraden 'acceptabel risico' voor toepassen van secundaire bouwstoffen definiëren.		22-06-2023
38	Mariska van Hintum uitnodigen om te horen hoe Nederland nu meepraat met het Europese traject	AndG	9-10-2023
39	Variant 2 of 3 uitwerken van het voorstel voor de bescherming van de privacy van medewerkers die geregistreerd zijn Bodem+ voor uitvoeren van veldwerk en/of milieukundige begeleiding.	ThM	9-10-2023